

הלכות תפילה (סימן קיז: דיני ברכת השנים)

קיז:ד-ה

Outline

- 1. Today's Topics
 - a. Mistakenly omitting ותן טל ומטר during the winter
- 2. קיז:ד) לא שאל בימות החמה
 - a. If one did not say "ותן טל ומטר" during the rainy season, he must repeat שמו"ע, even if he say "טל". If he said "מטר" but not "טל", then he need not repeat. (שו"ע)
 - i. Q: What if one remembers prior to starting "חקע בשופר"?
 - 1. He should add "ותן טל ומטר" then (מג"א במשנ"ב טו)
 - 2. He should add during משנ"ב וקצש"ע שם). Since he can do so, once he says ישם in the ברכה, he should not say למדני חקיך but should just continue and say "ותן טל ומטר" during שומע תפילה (גר"ח קניבסקי הע'20) שומע תפילה
 - ii. Q: What if one remembers prior to finishing ברכת השנים?
 - 1. He should say it when remembering. However, if he remembers after "כשנים, he should say "וברך שנחינו כשנים הטובות" so that he mentions מעין החתימה adjacent to the משנ"ב שם).
 - a. In all cases, it is best to return to "רתן טל ומטר" and continue from there (משנ"ב שם)
 - iii. Q: What if one says "ותן טל וגשם"?
 - 1. He is ערה"ש קיד :ב, גר"ח קניבסקי הע' 19) יוצא
- 3. קיז:ה) נזכר קודם שומע תפילה
 - a. If one did not say "וחן טל ומטר" and remembers prior to שומע תפילה, he should say it during הוחן שומע תפילה. On a fast day, one should say ותן טל ומטר prior to (שו"ע). If one remembers after עקירת רגליו but before עקירת רגליו, he should return to ברך עלינו; if he was עוקר רגליו, he should return to the beginning of שוו"ע). שמו"ע
 - i. Q: When during שומע תפילה should he say ותן טל ומטר?
 - 1. Before "כי אתה שומע" because שומע תפילה is established for all requests (משנ"ב טו)
 - ii. Q: What exactly should one say during הע' (23) פשומע תפילה
 - 1. Just קצוש״ע) ותן טל ומטר לברכה
 - 2. ערה"ש) ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה
 - iii. Q: What if one remembers וחן של ומטר prior to שומע תפילה (e.g. during ולירושלים) and mistakenly returns to
 - מומע תפילה and then remembers he could have said it during שומע תפילה?
 - 1. He should go back to ולירושלים (22) ולירושלים
 - iv. Q: Why does one not recite משיב הרוח when having forgotten it?
 - 1. The ברכה is for requests and not for articulations of praise (משנ״ב שם)
 - v. Q: Why does ותן טל ומטר precede עננו?
 - 1. Because it is more stringent since its omission requires a repetition whereas omission of ענגו does not (משנ״ב יז)
 - b. If one does not generally add personal requests, he is considered to have been עוקר רגליו even prior to moving his feet (שו"ע)
 - i. Q: When is one considered to finish שמר"ע if he does add personal requests?
 - 1. After saying the second "ייהיו לרצון" even before beginning "עשה שלום" (משנ"ב יח, שעה"צ תכב:ח)
 - c. If one remembers after concluding שומע הפילה but before רצה, he should add שומע ומטר then (שו"ע)
 - i. Q: What if one remembers after saying "ברוך אתה ה" but before "ברוך אתה"?
 - 1. He should say למדני חקיך, then say ותן טל ומטר, then "כי אתה שומע", then אותן טל ומטר, then משנ"ב יט
 - ii. Q: What if one remembers after "רצה", returns to ברך עלינו and forgets again?
 - 1. He must continue with the rest of שמע קולינו until שמע קולינו and add it there (גרשז״א, רב אלישיב הע׳ 25)